

De titel van het regeerakkoord luidt: 'Coalitieakkoord tussen de Tweede Kamerfracties van CDA, PvdA en ChristenUnie'. Dat is wel iets meer dan een verzameling heilige voornemens van zestien ministers en aanpalende staatssecretarissen dan wat het woord regeerakkoord suggereert. Opposanten verfoeien dit soort afspraken als een uitholling van het dualisme.

vrouwenemancipatie onder balkenende IV?

Coalitiegenoten spreken liever over een canon waarin het begrip 'samen' in termen van groei, duurzaamheid, respect en solidariteit contouren krijgt. Critici ruiken vooral de spruitjeslucht van de jaren vijftig die uit het akkoord zou opstijgen; coalitiepartner Wouter Bos antwoordt met sappige spruitjes uit de hedendaagse wok. Het is echter nog volstrekt onduidelijk hoe de nieuwe koks het akkoord in uitvoerbare receptuur zullen vertalen. We zijn dus nog lang niet aan eten toe.

Ook niet wat betreft de emancipatie van vrouwen waar het kabinet eveneens voornemens over heeft. Enkele cijfers voor de sceptici om de noodzaak van de maatregelen te onderstrepen: in 2004 verdienden vrouwen bruto € 3,78 per uur minder dan mannen; de twaalf procent vrouwelijke managers in het bedrijfsleven wijst eerder op een plafond van gewapend beton dan van glas; in raden van bestuur en van commissarissen bij de top-5000-bedrijven is al jaren slechts 3,8 procent vrouw; van de bestuurders en hoogleraren in het wetenschappelijk onderwijs is maar tien procent vrouw.

Er is onder burgers een behoorlijk draagvlak voor beleidsvoornemens rond emancipatie. "Gaat het echter om concrete maatregelen [...], dan komt er meer weerstand onder de bevolking aan het licht, vooral bij mannen." (SCP/CBS: De Emancipatiemonitor 2006, p. 229). En daar zit nu het probleem. Het coalitieakkoord heeft het over het "aanspreken van werkgevers", mannen dus, en over het "ondersteunen van initiatieven", maar wie nemen ze?

We stuiten hier op een probleem dat kenmerkend is voor het hele akkoord. Heel bevlogen spreekt het over samen, ongetwijfeld doelend op alle burgers. Maar het zijn niet individuele burgers die als gesprekspartners

worden uitgenodigd, maar allerlei organisaties die pretenderen de burgers te representeren: organisaties van leraren, werkgevers en werknemers, koepels uit de zorg, de horeca..... Waarlijk bestuurlijke vernieuwing dus?

Ouderwets corporatisme roept de VVD, en niet zonder reden. Overleg met allerlei organisaties haalt namelijk het paard van Troje binnen, omdat een niet onbelangrijk deel van emancipatieproblemen juist daar hun oorsprong vindt. Uit onderzoek blijkt dat bij 'corporatistisch' overleg minder vrouwen betrokken zijn dan bij meer rechtstreekse vormen van overleg met burgers. Het is te hopen dat fractieleider Pechtold snel een paar flonkertjes uit het juwelenkistje van D66 haalt.

Laten we hopen dat het nieuwe kabinet zich bij zijn verantwoording over vier jaar niet ook verschanst - zoals het aftredende kabinet dat op 7 februari deed - achter de opmerking dat "het nieuwe kabinet de verantwoordelijkheid over zal nemen". De antwoorden die emancipatie-minister De Geus op die dag gaf op vragen van D66-Tweedekamerlid Koşer Kaya hadden een hoog Pontius Pilatus-gehalte: ons streven was goed, maar..... de economie zat tegen, beloningsverschil is nog geen discriminatie, arbeidsorganisaties moeten er zelf meer werk van maken.....

Met Pontius Pilatus liep het overigens slecht af.

Monique Leyenaar
Hoogleraar Vergelijkende Politicologie,
i.h.b. Politieke Participatie en Politieke Vernieuwing,
Radboud Universiteit Nijmegen
m.leyenaar@fm.ru.nl